

ÇOCUK YAZINI DERSLERİ

Kuramsal ve Uygulamalı Çalışmalar

Editör
Bülent ÖZKAN

Derleyen
Tuğba ÇELİK

Yazarlar

Sedat SEVER • Selahattin DİLİDÜZGÜN • Ayşe KIRAN
Nermin YAZICI • Canan ASLAN • Medine SİVRİ
Bülent ÖZKAN • Gökhan ÇETİNKAYA • Nihat BAYAT
Esmâ DUMANLI KADIZADE • Şükran DİLİDÜZGÜN
Tolga ERDOĞAN • Dilek FİDAN • Tuğba ÇELİK
Ali TAN • Sercan DEMİRGÜNEŞ
Murad Ali CEHRİ • Ayça ÇAĞLAYAN

Söyleşiler

Behiç AK • Aybike Gül DEMİR

ÇOCUK YAZINI DERSLERİ

Kuramsal ve Uygulamalı Çalışmalar

Editör: Bülent ÖZKAN
Derleyen: Tuğba ÇELİK

Birinci Baskı: Mayıs 2018

ISBN: 978-605-9374-97-2

Kitapta yer alan bölümlerin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© 2018

Bu kitabın basım, yayın ve satış hakları anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı, mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik, kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz.

Yayıncı: Seyfi KARAHAN
Pazarlama: İsmet KARAHAN
Editör: Bülent ÖZKAN
Dizgi-Grafik Tasarım: İbrahim YAPICI
Kapak Tasarım: İbrahim YAPICI
Baskı: Özbaran Ofset Matbaacılık San. ve Tic.Ltd.Şti.
Saray Mah. Gıdacılar Cad. No: 8
Kahramankazan/Ankara
Tel: 0312 394 45 60 Sertifika No: 13264

Merkez: Çakmak Cad. Çakmak Plaza No: 40/45
Seyhan-ADANA

Tel: (0 322) 363 05 84 Faks: (0 322) 363 57 79

Şube: Mahfesiğmaz Mah. 79019 Sok. Sargut Apt. No: 39
Çukurova-ADANA

Tel: (0322) 234 16 11 Faks: (0322) 234 16 33

info@karahankitavebi.com

0 322 363 05 84

<http://www.karahankitavebi.com>

Çocuk Yazını Bağlamında Metinlerde Anlam Kurma ve Anlam Tercihleri Üzerine Karşılaştırmalı Çözümlemeler 275
Sercan DEMİRGÜNEŞ

Ortaokul Kurumlarının Okuryazarlık Ortamlarına İlişkin Görünümler 289
Gökhan ÇETİNKAYA - Nihat BAYAT

Çocuklar için Yaratıcı Yazma Etkinliği: Resim-Hayal-Metin 301
Bülent ÖZKAN

III. BÖLÜM SÖYLEŞİLER

Çocuklar İçin Yazmak 313
Behiç AK

Yazma Serüvenim 320
Aybike Gül DEMİR

IV. BÖLÜM TANITIM

**Uluslararası Gençlik Kütüphanesi
(Internationale Jugendbibliothek)** 327
Murad Ali CEHRİ

İsimler Dizini 339

Ortaokul Kurumlarının Okuryazarlık Ortamlarına İlişkin Görünümler

Gökhan ÇETİNKAYA* - Nihat BAYAT**

Giriş

Okuryazarlık kavramı en dar kapsamıyla okuma ve yazma becerisiyle ilişkilendirilir. Türk Dil Kurumu'nun güncel sözlüğünde okuryazarlık "okuryazar olma durumu" olarak tanımlanır. Erken okuryazarlık dönemi daha çok okuma ve yazma becerilerinin kazandırılması sürecidir. Bundan dolayı okuryazarlık kavramının okuma-yazma beceri ve yetkinliği ile eşleştirilmesi yeterli görülebilir. Fakat, daha sonraları ise okuryazarlık kavramı daha kapsamlı bir anlam kazanır. Günümüzde okuryazarlık bilgi okuryazarlığı, görsel okuryazarlık, medya okuryazarlığı, bilimsel okuryazarlık vb. olmak üzere diğer beceri ve yetkinlikleri de kapsayacak biçimde daha geniş bir anlamda kullanılmaya başlamıştır.

Öğrencilerin okuması beklenen bağlam ve okumaları için sunulan seçenekler okuma isteklerini etkiler. Bu nedenle okul liderlerinin ve öğretmenlerinin öğrencilerin okuryazarlık gelişimlerini teşvik eden bir okul ortamı oluşturmaları gerekir. Motivasyon öğrencilerin başarı durumlarında büyük bir öneme sahiptir. Alanyazında, motivasyon iç ve dış motivasyon olmak üzere ikiye ayrılır (Deci ve Ryan, 1985:32). İç motivasyon davranışın tetikleyicisidir. İnsanlar öğrenmeye karşı iç motivasyonla doğar. Ev ve okul gibi bağlamlar iç motivasyonu baskılayabilir ya da artırabilir. İç motivasyonu olan öğrenciler okumaya ilgi duyar ve ona karşı olumlu tutum besler. Dış motivasyonun kaynağını övgü ve ödül gibi unsurlar oluşturur. Okuma başarısında dış motivasyondan çok iç motivasyon etkilidir. Fakat, zaman zaman öğrencilerin iç motivasyonu düşük olabilir. Böyle durumlarda, iç motivasyonun tetikleyicisi dış motivasyondur. Başarılı öğrenciler yeterlilik, özerklik, aitlik duygularını besleyen dış motivasyonu içselleştirir.

Öğrencilerin okul başarılarında okulun okuryazarlık ortamı büyük önem taşır. Yapılan çalışmaların sonuçları da okulun okuryazarlık açısından fiziksel, sosyal ve duyuşsal, ayrıca bilimsel ortamının çok önemli olduğu yönündedir (Hoffman vd., 2004; Fonagy vd., 2005; Koth, Bradshaw ve Leaf, 2008; Bouchard,

*Doç. Dr., Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Bölümü. gokhancetinkaya76@hotmail.com

**Doç. Dr., Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü. nihatbayat@gmail.com